

FÖLDTANI KÖZLÖNY.

HAVI FOLYÓIRAT

KIADJA

A MAGYARHONI FÖLDTANI TÁRSULAT

EGYSZERSMIND

A M. KIR. FÖLDTANI INTÉZET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

SZERKESZTIK

Dr. STAUB MÓRICZ és Dr. ZIMÁNYI KÁROLY,

A TÁRSULAT TITKÁRAI.

(A JELEN FÜZET TARTALMA A BELSŐ LAPON.)

BUDAPEST, 1897.

A MAGYARHONI FÖLDTANI TÁRSULAT TULAJDONA.

FÖLDTANI KÖZLÖNY.

(GEOLOGISCHE MITTHEILUNGEN.)

ZEITSCHRIFT DER UNGARISCHEN GEOLOGISCHEN GESELLSCHAFT

ZUGLEICH

AMTLICHES ORGAN DER K. UNG. GEOLOGISCHEN ANSTALT.

REDIGIRT VON

Dr. M. STAUB und Dr. K. ZIMÁNYI,

SECRETÁRE DER GESELLSCHAFT.

(INHALTSVERZEICHNISS S. AUF DER INNENSEITE.)

BUDAPEST, 1897.

EIGENTHUM DER UNGARISCHEN GEOLOGISCHEN GESELLSCHAFT.

A magyarhoni Földtani Társulat titkári hivatala: Budapest, V. ker., Földmívelésügyi m. kir. miniszterium palotája, a hová minden közlemény intézendő.

(Alle die ung. geol. Gesellschaft betreffenden Sendungen bittet man mit folgender Adresse zu versehen: Magyarhoni Földtani Társulat, Budapest, V. ker., földmívelésügyi m. kir. miniszterium palotája.)

A „Földtani Közlöny“ havi folyóirat Magyarország földtani, dsványtani és őslénytani megismertelésére s a földtani ismeretek terjesztésére. Megjelenik havonként két vagy három nyolczadréti ivnyi tartalommal. A magyarhoni földtani társulat rendes tagjai 5 frt évi díj fejében kapják. Előfizetési ára egész évre 5 frt.

A közlemények tartalmáért és alakjáért egyedül a szerzők felelősök.

Figyelmeztetés az alapszabályok 18-ik §-ára:

«A tagsági díj minden év első negyedében fizetendő. Ha valamely tag évi díját az első negyedben be nem fizette, a társulat az illető összeget a legrövidebb postal közvetítés útján szedi be, a mely esetben a postal költséget a hátralékos tag fizeti.»

A JELEN FÜZET TARTALMA.

Értekezések.

	Lap
A milleniumi év végén.	1
I. Dr. STAUB MÓRICZ: Bevezető	1
II. BÖCKH JÁNOS: A geologia fejlődésének rövid története Magyarországon 1774-től 1896-ig.	4
III. Dr. SCHMIDT SÁNDOR: A bányászat az 1896-ik évi ezredéves országos kiállításon Budapesten	15

Társulati ügyek.

A magyarhoni Földtani Társulat 1897. februárius hó 3-án tartott közgyűlése: Elnöki megnyitó. — Titkári jelentés. — Pénztári jelentés. — SZABÓ J. «emlékalap ügyrendje»	64
I. Szakülés 1897. januárius hó 13-án. — 1. HORUSITÓZKY HENRIK: A lész elterjedése Magyarországon. — 2. PAPP KÁROLY: A fornai eocæn medencze a Vértesben	76
II. Szakülés 1897. márczius hó 3-án. — Elhunyt tagok. — Tagajánlások. — 1. HALAVÁTS GYULA: Adatok a hátszegi medencze földtani viszonyainak ismeretéhez. — 2. LOCZKA JÓZSEF: Az aranyi-hegyi pseudobrookit elemzése. — 3. MOESZ GUSZTÁV: Calcit és baryt Kőrösmezőről	76
Választmányi ülés 1897. januárius 16-án	78
Választmányi ülés 1897. márczius 3-án	78
A szentmiklósi SZABÓ JÓZSEF nevét viselő emlékalapítvány kezelésére és felhasználására vonatkozó ügyrend	79
A magyarhoni Földtani Társulat tisztviselői	84
A magyarhoni Földtani Társulat tagjainak névsora 1896-ban	85
A magyarhoni Földtani Társulat csereviszonyosainak kimutatása	94
A magyarhoni Földtani Társulat számára 1896. év folyamán beérkezett cserepéldányok és ajándékkönyvek jegyzéke	99
A magyarhoni Földtani Társulat részére tett alapítványok	103

INHALTSVERZEICHNISS DES SUPPLEMENTES.

Abhandlungen.

	Seite
Am Ende des Millenniumsjahres	105
I. Dr. M. STAUB: Vorwort.....	105
II. J. БÖCKH: Kurze Geschichte der Entwicklung der Geologie in Ungarn vom Jahre 1774—1896	109
III. Dr. A. SCHMIDT: Der Bergbau im Jahre 1896 auf der Millenniums-Ausstellung zu Budapest	121

Gesellschaftsberichte.

Jahresversammlung am 3. Feber 1897	171
I. Vortragssitzung am 13. Jänner 1897	172
II. Vortragssitzung am 3. März 1897	172
Sitzung des Ausschusses am 13. Jänner und 3. März 1897	174
Auszug aus dem Regulativ für die den Namen JOSEF SZABÓ v. SZENTMIKLÓSI führende Gedächtniss-Stiftung	174

Felhívjuk a tisztelt tagok figyelmét a mult évfolyam 11—12. füzetéhez mellékelt értesítőlapra, a melyen tudatjuk, hogy Magyarország geologiai térképe megjelent. A társulat tagjai e térképet, a míg a készlet tart, 2 frtért szerezhetik meg, míg annak könyvkereskedői ára 6 frt. A t. tagtársak az évdíjat és a térkép árát legozélszerűbben az említett füzethez mellékelt postautalvány felhasználásával küldhetik be.

NYILVÁNOS NYUGTATÓ.

Az 1897. évi januárius 1-től az 1897. évi márczius 31-éig bezárólag.

Hátralékos tagdíjukat lefizették: dr. Ágh Tirnot Pécsent (1895—96), Berdenich Győző Budapesten, Buza János Sárospatakon (1895—96), «Farina» Részv. Társ. Budapesten, dr. Vángel Jenő Budapesten, Veress József Budapesten, Wagner Vilmos Zólyom-Brezón.

Tagsági díjukat lefizették 1897-re :

a) *Budapesti rendes tagok:* Almásy Andor, Bedő Albert, Benes Gyula, Berdenich Győző, Berecz Antal, Böckh János, dr. Braun Gyula, dr. Chyzer Kornél, dr. Dulácska Géza, b. dr. Eötvös Loránt, dr. Eröss Lajos, dr. Fábry Gyula, Gerenday Béla, Graenzenstein Béla, dr. Hasenfeld Manó, dr. Hoitsy Pál, Hüttl József, Hüttl Ernő, Karlovsky Géza, Klein Gyula, Kossuch János, dr. König Henrik, dr. Krenner J. Sándor, dr. Lengyel Béla, dr. Lóczy Lajos, Lukács László, Maderspach Livius, dr. Muraközy Károly, Nagy Dezső, dr. Nuricsán József, Petrik Lajos, Páster Károly, Rybár István, Saxlehner Kálmán, dr. Schenek István, dr. Schmidt Sándor, dr. Schulek Vilmos, Schuller Alajos, Siehmon Adolf, Szathmáry Béla, Szontagh Pál, dr. Téry Ödön, Veress József, b. Vécsey József, dr. Wagner Jenő, dr. Wartha Vincze, Zenovitz Gusztáv, Zsigmondy Árpád.

b) *Vidéki rendes tagok*: Andreics János Petrozsényen, Bene Géza Aninán, Brelich János Leányvárott, Dologh János Selmezbányán, Franzl Ernő Nadrágon, Gerber Frigyes Salgó-Tarjánon, Gerő Nándor Jnanón, Gianone Adolf Miskolczon, Gschwandtner Albert Akna-Szlatinán, dr. Héjjas Imre Csurgón, id. Jahn Vilmos Aradon, Jelinek Ernő Ózdon, Junker Gusztáv Besztercebányán, Kállay Ferencz Gaczályon, Keller Emil Vág-Ujhelyen, Kiss V. Manó Rozsnyón, Kovách Dömjén Egerben, Kunz Péter Pomázon, Lukács József Petrozsényen, Mattyasovszky Jakab Pécssett, dr. Mártonfi Lajos Szamos-Ujvárott, Müller Sándor Rákoson, Nyulassy Antal Tárkányon, Oelberg Gusztáv Zalathnán, dr. Pantocsek József Pozsonyban, dr. Profanter János Akna-Sugatagon, Schmidt Bernát Likéren, Schmidt László Akna-Szlatinán, Schröckenstein Frigyes Szekulon, Steinhausz Gyula Nagyágon, dr. Szádeczky Gyula Kolozsvárott, Teschler György Körmöczbányán, dr. Traxler László Munkácson, dr. Zsilinszky Endre Békés-Csabán.

c) *4 rendes tagok jogaival bíró intézetek és egyesületek*: Állami Főreáliskola Aradon. Állami Főreáliskola Budapest VI. ker. Eggenberger-féle könyvkereskedés Budapesten. Főmonostori Könyvtár Pannonhalmán. Községi Iskolai Könyvtár Nagyváradon. Ref. Kuun-Collegium Szászvárosban. Állami Főreáliskola Kassán. Kir. Kath. Gymnasium Gyulafehérvárott. Állami Polgári Iskola Miskolczon.

d) *Magyarországon kívül lakó rendes tagok*: Fuchs Tivadar Bécsben, b. Mednyánszky Dénes Bécsben, Schröckenstein Ferencz Weinberge-Prágában, Seligmann Gusztáv Coblenzben, dr. Wichmann Arthur Utrechtben.

Alapítványi kamatot fizettek: dr. Mágócsy-Dicte Sándor Budapesten (1896); dr. Schwarz Gyula Budapesten (1896).

Előfizető díjukat lefizették 1897-re:

M. kir. Bányahivatal Magurkán. — M. kir. Gazdasági Tanintézet Keszthelyen. — Állami Főreáliskola Budapesten, II. ker. — Premontrei Főgymnasium Nagyváradon. — M. kir. Kohóhivatal Aranyidkán. — M. kir. Bányahivatal Szélaknán. — Révai Leó könyvkereskedése Budapesten. — M. kir. Vasgyári Hivatal Vajdahunyadon. — M. kir. Bányahivatal Dubnikon. — M. kir. Gazdasági Intézet Debreczenben. — Bethlen-Főiskola Nagy-Enyeden. — M. kir. Gazdasági Tanintézet Kolozs-Monostoron. — Ref. Gymnasium Kis-Uj-Szálláson. — Kath. Gymnasium Privigyén. — Gróf Szirmay János Szirma-Bessenyőn. — Állami Főgymnasium Kaposvárott. — Állami Főreáliskola Déván. — Kath. Főgymnasium Veszprémben. — Állami Főgymnasium Munkácson. — Kir. tud. egyetem Földrajzi Intézete Budapesten. — M. kir. Vasgyári Hivatal Zólyom-Brezón. — M. kir. Kohó-Üzemvezetőség Tiszolczon. — Állami Főreáliskola Budapesten, V. ker. — Állami Főreáliskola Kecskeméten. — Ref. Főgymnasium Kecskeméten. — Kir. Kath. Főgymnasium Szatmáron. — Gyertyánffy Gábor Székely-Udvarhelyen. — M. kir. Ipariskola Budapesten. — M. kir. Középiskolai Tanárképző-Intézet Budapesten. — Salgó-Tarjáni Kőszénbánya Részvény-Társaság Petrozsényen. — M. kir. Állami Pædagogium Budapesten. — M. kir. Bányahivatal Abrudbányán. — M. kir. Tud. Egyetem Geopalantologiai Intézete Budapesten.

Oklevéldíjat fizettek: Állami Főreáliskola Budapesten, VI. ker., Lukács József Petrozsényen.

Kelt Budapesten, 1897. márczius hó 31-én.

Dr. STAUB MÓRIZ,
e. titkár.

FÖLDTANI KÖZLÖNY.

HAVI FOLYÓIRAT

KIADJA

A MAGYARHONI FÖLDTANI TÁRSULAT

EGYSZERSMIND

A M. KIR. FÖLDTANI INTÉZET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

SZERKESZTIK

Dr. STAUB MÓRICZ és Dr. ZIMÁNYI KÁROLY,

A TÁRSULAT TITKÁRAI.

(A JELEN FÜZET TARTALMA A BELSŐ LAPON.)

BUDAPEST, 1897.

A MAGYARHONI FÖLDTANI TÁRSULAT TULAJDONA.

FÖLDTANI KÖZLÖNY.

(GEOLOGISCHE MITTHEILUNGEN.)

ZEITSCHRIFT DER UNGARISCHEN GEOLOGISCHEN GESELLSCHAFT

ZUGLEICH

AMTLICHES ORGAN DER K. UNG. GEOLOGISCHEN ANSTALT.

REDIGIRT VON

Dr. M. STAUB und Dr. K. ZIMÁNYI,

SECRETÄRE DER GESELLSCHAFT.

(INHALTSVERZEICHNISS S. AUF DER INNENSEITE.)

BUDAPEST, 1897.

EIGENTHUM DER UNGARISCHEN GEOLOGISCHEN GESELLSCHAFT.

*E füzettel a társulat rendes tagjai a m. kir. Földtani Társulat „Évi jelentését 1895“-ről
(illetőleg német kiadását 1894-ről) veszik melléklet gyanánt.*

A magyarhoni Földtani Társulat titkári hivatala: Budapest, V. ker., Földmivelésügyi m. kir. minisztérium palotája, a hová minden közlemény intézendő.

(Alle die ung. geol. Gesellschaft betreffenden Sendungen bittet man mit folgender Adresse zu versehen: Magyarhoni Földtani Társulat, Budapest, V. ker., földmivelésügyi m. kir. minisztérium palotája.)

A „Földtani Közlöny“ havi folyóirat Magyarország földtani, ásványtani és őslénytani megismertetésére s a földtani ismeretek terjesztésére. Megjelenik havonként két vagy három nyolczadréti irnyi tartalommal. A magyarhoni földtani társulat rendes tagjai 5 frt évi díj fejében kapják. Előfizetési ára egész évre 5 frt.

A közlemények tartalmáért és alakjáért egyedül a szerzők felelősök.

Figyelmeztetés az alapszabályok 18-ik §-ára:

«A tagsági díj minden év első negyedében fizetendő. Ha valamely tag évi díját az első negyedben be nem fizette, a társulat az illető összeget a legrövidebb postai közvetítés útján szedi be, a mely esetben a postai költséget a hátralékos tag fizeti.»

A JELEN FÜZET TARTALMA.

Értekezések.

	Lap
A millenniumi év végén. (Vége.)	
Dr. SCHAFARZIK FERENCZ: IV. A köipar	177
“ “ “ V. Talajvizsgálatok és talajminták	195
“ “ “ VI. Balneologia	198
“ “ “ VII. Tudományos segédeszközök	199
“ “ “ VIII. Az 1896. évi szeptember 25—26-ikáig Budapesten tartott ezredévi bányászati, kohászati és geológiai congressus	210
HALAVÁTS GYULA: IX. A földfurással foglalkozó mérnökök és technikusok	
X. vándorgyűlése Budapesten 1896. évi szeptember 22—24-én	233

Társulati ügyek.

III. Szakülés 1897. április hó 7-én. — Elhunyt tagok. — Előadások: 1. INKEY BÉLA: Párkány-Nána környékének föld- és talajtani viszonyai. — 2. HORUSITZKY HENRIK: Muzsla és Béla esztergommegyei községek agronom-geológiai viszonyai. — 3. HALAVÁTS GYULA: Az egri mammoth-leletről. — 4. Dr. STAUB MÓRICZ: NATHORST G. A. tanár levele	241
IV. Szakülés 1897. május hó 5-én. Új örökítő és rendes tag. — Előadások: 1. Dr. SCHAFARZIK FERENCZ: A Kis-Vaskapu kőzetei és calcitok új lelet-helyei. — 2. Dr. POSEWITZ TIVADAR: Kabola-Polyána vidékének földtani térképe. — 3. ADDA KÁLMÁN: Kövületek a galicziai Kárpátok övéből. A boryslavi ozokerit. — 4. BÖCKH HUGÓ: A kosmochlor	242
Választmányi ülések 1897. április 7-én és 1897. május 5-én	243

INHALTSVERZEICHNISS DES SUPPLEMENTES.

Am Ende des Millenniumsjabres. (Schluss.)	
Dr. F. SCHAFARZIK: IV. Die Steinindustrie	245
“ “ “ V. Bodenuntersuchungen und Bodenproben	258
“ “ “ VI. Balneologie	261
“ “ “ VII. Wissenschaftliche Hülfsmittel	262

- III. Vortrags-sitzung am 7. April 1897. — Verstorbene Mitglieder. — Vorträge:
1. B. v. INKEY: Die geologischen und Bodenverhältnisse der Umgebung von Párkány-Nána. — 2. H. HORUSITZKY: Die agronom-geologischen Verhältnisse der Gemeinden Muzsla und Béla im Comitate Gran. — 3. J. HALAVÁTS: Der Mammuthfund bei Eger. — 4. Dr. M. STAUB: Vorlage eines Briefes von Prof. A. G. Nathorst --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 271

NYILVÁNOS NYUGTATÓ

az 1897. évi április 1-jétől az 1897. évi június 30-ikáig bezárólag.

Hátralékos tagdíjukat, ill. előfizető díjukat lefizették:

M. kir. Főbányahivatal Maros-Ujvárott (1895—1896), — Francé Rezső Budapestben (1895—1896), — Kalecsinszky Sándor Budapestben (1895), — Melczér Gusztáv Budapestben, — Hofmann Ráfáel Bécsben (1895—1896), — Zlatarszki György Szofiában (1896), — dr. Uhlig Viktor Prágában (1896), — J. G. Zujović Belgrádban (1895—1896).

Tagsági díjukat lefizették 1897-re:

a) *Budapesti rendes tagok*: Böckh Hugó, Francé Rezső, dr. Franzenau Ágoston, Láng Sándor, Loczka József, Melczér Gusztáv.

b) *Vidéki rendes tagok*: Bradofka Frigyes Nagybányán, Czárán Gyula Menyházán, Dérer Mihály Vajda-Hunyadon, Gallik Oszvald Komáromban, Hikl József Nagybányán, Hoffmann Richárd Salgó-Tarján, dr. Kocsis János Kaposvárott, Ruzitska Béla Kolozsvárott, Singer Bálint Nagy-Mányokon, Süssner Ferencz Felsőbányán, Veress József Felsőbányán.

c) *A rendes tagok jogaival bíró intézetek és egyesületek*: M. kir. Állami Főgymnasium Zomborban (4 frt 50 kr.)

d) *Magyarországon kívül lakó rendes tagok*: Mrazec L. Bukarestben; dr. Uhlig Viktor Prágában; J. G. Zujović Belgrádban.

Előfizető díjukat lefizették 1897-re:

M. kir. Főbányahivatal Maros-Ujvárott. — M. kir. Állami Főgymnasium Szentesen. — Bányász- és Erdészakadémiai Ifjusági Kör Selmezbányán (I. félévre). — M. kir. Bánya- és Kohóhivatal Oláhláposbányán. — M. kir. Főbányahivatal Akna-Szlatinán (II. félévre). — M. kir. Sóbányahivatal Rónaszéken. (II. félévre.) — M. kir. Sóbányahivatal Sugatagon. (II. félévre.)

Oklevéldíjat fizetettek: Mrazec L. Bukarestben.

Kelt Budapestben, 1897. június hó 30-án.

Dr. STAUB MÓRICZ,
e. titkár.

A «Magyarhoni Földtani Társulat» kiadványainak és a közlöny mellékleteinek árjegyzéke az 1895-ik évben.

(Megrendelhetők a Magyarhoni Földtani Társulat titkári hivatalában, Budapesten, V., a földművelésügyi m. kir. ministerium palotájában, I. emelet, 52. sz. vagy Kilián Frigyes egyetemi könyvkereskedésében, Budapesten IV. váczi-utca 28. sz.)

Felhívjuk a tisztelt tagok figyelmét a mult évfolyam 11—12. füzetéhez mellékelt értesítőlapra, a melyen tudatjuk, hogy Magyarország geologiai térképe megjelent. A társulat tagjai e térképet, a míg a készlet tart, 2 frtért szerezhetik meg, míg annak könyvkereskedői ára 6 frt. A t. tagtársak az évdíjat és a térkép árát legcozélyszerűbben az említett füzethez mellékelt postautalvány felhasználásával küldhetik be.

Verzeichniss der Publikationen der ung. geolog. Gesellschaft.

(Dieselben sind entweder direct durch das Secretariat der Gesellschaft [Budapest, V. földművelésügyi m. kir. ministerium palotája] oder durch den Universitäts-Buchhändler Friedrich Kilián, [Budapest, IV. váczi-utca 28. sz.] zu beziehen.)

1.	Erster Bericht der geologischen Gesellschaft für Ungarn. 1852	---	---	---	---	---	---	---	---	frt 50 kr.
2.	Arbeiten der geologischen Gesellschaft für Ungarn. I. Bd. 1856	---	---	---	---	---	---	---	---	5 « — «
3.	A magyarhoni földtani társulat munkálatai. II. kötet. 1863	---	---	---	---	---	---	---	---	5 « — «
4.	« „ „ „ „ „ III., IV. és V. kötet. 1867—1870. Kötetenként	---	---	---	---	---	---	---	---	2 « — «
5.	Földtani Közlöny. I—IV. évfolyam. 1871—1874. Kötetenként	---	---	---	---	---	---	---	---	2 « — «
6.	« „ V—IX. „ 1875—1879. (Hiányos — Defect) Kötetenként	---	---	---	---	---	---	---	---	1 « — «
7.	« „ X. „ 1880 Kötetenként	---	---	---	---	---	---	---	---	5 « — «
	« „ XI. „ 1881. (Hiányos — Defect)	---	---	---	---	---	---	---	---	
8.	« „ XII. „ 1882	---	---	---	---	---	---	---	---	2 « — «
9.	« „ XIII. „ 1883	---	---	---	---	---	---	---	---	5 « — «
10.	« „ XIV. „ 1884	---	---	---	---	---	---	---	---	2 « — «
11.	« „ XV. „ 1885	---	---	---	---	---	---	---	---	3 « — «
12.	« „ XVI. „ 1886	---	---	---	---	---	---	---	---	4 « — «
13.	« „ XVII—XXVI. „ 1887—1896. Kötetenként	---	---	---	---	---	---	---	---	5 « — «
14.	Földtani Értesítő I—III. „ 1880—1883. Kötetenként	---	---	---	---	---	---	---	---	— « 50 «
15.	A Magyarhoni Földtani Társulat 1852—1882. évi összes kiadványainak betüsoros tartalommutatója. — (General-Index sämtlicher Publicationen der Ung. Geol. Gesellschaft von den Jahren 1852—1882)	---	---	---	---	---	---	---	---	1 « — «
16.	Geologisch-montanistische Studien der Erzlagerstätten von Rézbánya in S. O. Ungarn von F. Pošepny. 1874	---	---	---	---	---	---	---	---	3 « — «
17.	A selmeczi bányavidék ércztelér-vonulatai. (Die Erzgänge von Schemnitz und dessen Umgebung). (Szinezett nagy geologiai térkép. Szöveggel együtt). Geolog. mont. Karte in Grossformat	---	---	---	---	---	---	---	---	5 « — «
18.	A budapesti országos kiállítás VI-dik csoportjának részletes katalogusa. Bányászat. Kohászat. Földtan. 1885. — (Budapester Landesausstellung. Specialkatalog der VI-ten Gruppe. Geologie, Bergbau und Hüttenwesen)	---	---	---	---	---	---	---	---	— « 20 «
19.	Kurorte von Ungarn. Dr. Kornel Chyzer. 1885	---	---	---	---	---	---	---	---	— « 20 «
20.	Les Eaux Minérales de la Hongrie. 1878	---	---	---	---	---	---	---	---	— « 10 «
21.	Egy új Echinolampas faj. Dr. Pávay Elek	---	---	---	---	---	---	---	---	— « 10 «
22.	Kolozsvár és Bánfi-Hunyad közti vasútvonal. Dr. Pávay Elek	---	---	---	---	---	---	---	---	— « 10 «
23.	Évi jelentés. Magyar kir. Földtani Intézet. 1883. — (Jahresbericht der K. Ung. Geologischen Anstalt 1883	---	---	---	---	---	---	---	---	1 « — «
24.	Jahresbericht der K. Ung. Geologischen Anstalt für 1884	---	---	---	---	---	---	---	---	1 « — «

FÖLDTANI KÖZLÖNY.

HAVI FOLYÓIRAT

KIADJA

A MAGYARHONI FÖLDTANI TÁRSULAT

EGYSZERSMIND

A M. KIR. FÖLDTANI INTÉZET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

SZERKESZTIK

Dr. STAUB MÓRICZ és Dr. ZIMÁNYI KÁROLY,

A TÁRSULAT TITKÁRI.

(A JELEN FÜZET TARTALMA A BELSŐ LAPON.)

BUDAPEST, 1897.

A MAGYARHONI FÖLDTANI TÁRSULAT TULAJDONA.

FÖLDTANI KÖZLÖNY.

(GEOLOGISCHE MITTHEILUNGEN.)

ZEITSCHRIFT DER UNGARISCHEN GEOLOGISCHEN GESELLSCHAFT

ZUGLEICH

AMTLICHES ORGAN DER K. UNG. GEOLOGISCHEN ANSTALT.

REDIGIRT VON

Dr. M. STAUB und Dr. K. ZIMÁNYI,

SEKRETÄRE DER GESELLSCHAFT.

(INHALTSVERZEICHNISS S. AUF DER INNENSEITE.)

BUDAPEST, 1897.

EIGENTHUM DER UNGARISCHEN GEOLOGISCHEN GESELLSCHAFT.

E füzettel a társulat rendes tagjai a m. kir. Földtani Intézet I-X. Évkönyveinek Mutatóját vessék melléklet gyanánt.

A magyarhoni Földtani Társulat titkári hivatala: Budapest, V. ker., Földmívelésügyi m. kir. miniszterium palotája, a hová minden közlemény intézendő.

(Alle die ungar. geol. Gesellschaft betreffenden Sendungen bittet man mit folgender Adresse zu versehen: Magyarhoni Földtani Társulat, Budapest, V. ker., földmívelésügyi m. kir. miniszterium palotája.)

A „Földtani Közlöny“ havi folyóirat Magyarország földtani, ásványtani és őslénytani megismertelésére s a földtani ismeretek terjesztésére. Megjelenik havonként két vagy három nyolczadréti ívnyi tartalommal. A magyarhoni földtani társulat rendes tagjai 5 frt évi díj fejében kapják. Előfizetési ára egész évre 5 frt.

A közlemények tartalmáért és alakjáért egyedül a szerzők felelősök.

Figyelmeztetés az alapszabályok 18-ik §-ára:

«A tagsági díj minden év első negyedében fizetendő. Ha valamely tag évi díját az első negyedben be nem fizette, a társulat az illető összeget a legrövidebb postai közvetítés útján szedi be, a mely esetben a postai költséget a hátralékos tag fizeti.»

A JELEN FÜZET TARTALMA.

Értekezések.

	Lap
Dr. SZÁDECZKY GYULA: Sátoralja-Ujhelytől északnyugatra, Ruda-Bányácska és Kovácsvágás közé eső terület geológiai és közettani tekintetben. (Egy térképpel)	273

Ismertetések.

Dr. PETHÓ GYULA: Neumayr műve a föld történetéről	326
MELCZER GUSZTÁV: Kobell F. Táblázatok az ásványok meghatározására. Ford. ZIMÁNYI K.	340

Irodalom.

(1.) BITTNER A.: Decapoden des pannonischen Tertiärs. — (2.) BRUSINA S.: Die fossile Fauna von Dubovac bei Karlstadt. — (3.) BRUSINA S. <i>Congeria ungula caprae</i> (Münst.), <i>C. simulans</i> Brus. n. sp. und <i>Dreissensia Münsteri</i> Brus. n. sp. — (4.) FUCHS TH.: Geologische Studien in den jüngeren Tertiärbildungen Rumäniens. — (5.) HELMHACKER R.: Ueber das Vorkommen von Braunkohle in Croatien. — (6.) HILBER W.: Das Tertiärgebiet von Hartberg in Steiermark und Pinkafeld in Ungarn. — (7.) KOCH A.: Földtani észleletek az erdélyi medence különböző pontjain. — (8.) LÖRENTHEY J.: Gált és Hidegkút nagy-küküllőmegyei helységek pontusi faunái	341
<i>Hivatalos közlemények a m. kir. Földtani intézetből</i>	346

INHALTSVERZEICHNISS DES SUPPLEMENTES.

Abhandlungen:

	Seite
Dr. SZÁDECZKY J.: Das nordwestlich von Sátoralja-Ujhely zwischen Ruda-Bányácska und Kovácsvágás liegende Gebiet in geologischer und petrographischer Hinsicht (m. 1 Tafel)	349
Am Ende des Millenniumsjahres. (Schluss.)	

Dr. SCHAFARZIK F.: VIII. Der Millenniumscongress für Bergbau, Hüttenkunde und Geologie, abgehalten zu Budapest am 25—26. September 1896	Seite 386
HALAVÁTS J.: IX. Wanderversammlung der Bohrtechniker in Budapest am 22—24. September 1896	404
PETHŐ J.: Referat über M. Neumayr's Erdgeschichte	405

Literatur.

(1.) BITTNER A.: Decapoden des pannonischen Tertiärs. — (2.) BRUSINA S.: Die fossile Fauna von Dubovac bei Karlstadt in Kroatien. — (3.) BRUSINA S.: Congeria ungula capræ (Münst.), C. simulans Brus. n. sp. und Dreissensia Münsteri Brus. n. sp. — (4.) FUCHS TH.: Geologische Studien in den jüngeren Tertiärbildungen Rumäniens. — (5.) HELMHACKER R.: Ueber das Vorkommen von Braunkohle in Kroatien. — (6.) HILBER W.: Das Tertiärgebiet von Hartberg in Steiermark und Pinkafeld in Ungarn. — (7.) KOCH A.: Geologische Beobachtungen an verschiedenen Punkten des siebenbürgischen Beckens	409
---	-----

Gesellschaftsberichte.

IV. Vortragssitzung am 5. Mai 1897. Neue Mitglieder. — Vorträge: 1. F. SCHAFARZIK: Beim Kleinen Eisernen Thore der Donau gesammelte Gesteine. — Calcite. — 2. TH. POSEWITZ: Geologische Karte der Umgebung von Kabola-Polyana. — 3. K. ADDA: Versteinerungen aus der galizischen Karpathenzone. — 4. H. BÖCKH: Mikroskopisches Präparat vom Kosmochlor	414
<i>Ämtliche Mittheilungen am der kgl. ung. geol. Anstalt</i>	415

NYILVÁNOS NYUGTATÓ

az 1897. évi július 1-jétől az 1897. évi október 19-ikéig bezárólag.

Hátralékos tagdíjukat lefizették:

Legeza Viktor Budapesten (1896.) — Veress József Felsőbányán (1896).

Tagsági díjukat lefizették 1897-re:

a) *Budapesti rendes tagok*: Belházy János, Burchard-Bélaváry Konrád, Duma György, Halaváts Gyula, dr. Iszlay József, Kilián Frigyes, dr. Lendl Adolf, Paszlavszky József, dr. Sztérényi Hugó, dr. Thirring Gusztáv, Weisz János, Wettstein Antal,

b) *Vidéki rendes tagok*: Horváth Zoltán Rimaszombatban, Kremnitzky Amand Akna-Szlatinán, Kremnitzky Jákab Felsőbányán, b. Leithner Antal Kis-Garamon, Márkus Károly Sújó-Szent-Péteren, Okolicsányi Béla Máramaros-Szigeten, Petrovits András Mizserfabányán, Reitzner Miksa Körmöczbányán, Siegmeth Károly Debreczenben, Torma Zsófia Szászvárosban.

Előfizető díját lefizette 1897-re:

M. kir. Állami Tanitónőképző Intézet Budapesten.

Kelt Budapesten, 1897. október hó 19-én.

Dr. STAUB MÓRICZ,
e. titkár.

FÖLDTANI KÖZLÖNY.

HAVI FOLYÓIRAT

• KIADJA

A MAGYARHONI FÖLDTANI TÁRSULAT

EGYSZERSMIND

A M. KIR. FÖLDTANI INTÉZET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

SZERKESZTIK

Dr. STAUB MÓRICZ ÉS Dr. ZIMÁNYI KÁROLY,

A TÁRSULAT TITKÁRAI.

(A JELEN FÜZET TARTÁLMA A BELSŐ LAPON.)

BUDAPEST, 1897.

A MAGYARHONI FÖLDTANI TÁRSULAT TULAJDONA.

FÖLDTANI KÖZLÖNY.

(GEOLOGISCHE MITTHEILUNGEN.)

ZEITSCHRIFT DER UNGARISCHEN GEOLOGISCHEN GESELLSCHAFT

ZUGLEICH

AMTLICHES ORGAN DER K. UNG. GEOLOGISCHEN ANSTALT.

REDIGIRT VON

Dr. M. STAUB und Dr. K. ZIMÁNYI,

SECRETÄRE DER GESELLSCHAFT.

(INHALTSVERZEICHNISS S. AUF DER INNENSEITE.)

BUDAPEST, 1897.

EIGENTHUM DER UNGARISCHEN GEOLOGISCHEN GESELLSCHAFT.

E füzetet a társulat vendes tagjai «A magyar korona országai földtani viszonyainak rövid vázlat» című füzetet vessik melléklet gyanánt.

A magyarhoni Földtani Társulat titkári hivatala: Budapest, V. ker., Földmívelésügyi m. kir. miniszterium palotája, a hová minden közlemény intézendő.

(Alle die ung. geol. Gesellschaft betreffenden Sendungen bittet man mit folgender Adresse zu versehen: Magyarhoni Földtani Társulat, Budapest, V. ker., földmívelésügyi m. kir. miniszterium palotája.)

A „Földtani Közlöny“ havi folyóirat Magyarország földtani, ásványtani és őslénytani megismertetésére s a földtani ismeretek terjesztésére. Megjelenik havonként két vagy három nyolczadréti ívnyi tartalommal. A magyarhoni földtani társulat rendes tagjai 5 frt évi díj fejében kapják. Előfizetési ára egész évre 5 frt.

A közlemények tartalmáért és alakjáért egyedül a szerzők felelősök.

Figyelmeztetés az alapszabályok 18-ik §-ára:

«A tagsági díj minden év első negyedében fizetendő. Ha valamely tag évi díját az első negyedben be nem fizette, a társulat az illető összeget a legrövidebb postai közvetítés útján zedi be, a mely esetben a postai költséget a hátralékos tag fizeti.»

A JELEN FÜZET TARTALMA.

Értekezések.

	Lap
PAPP KÁROLY: A fornai eocæn medencze a Vértesben. (Egy térképpel és egy táblával)	417
MOESZ GUSZTÁV: Calcit és baryt Kőrösmezőről	449

Irodalom.

(8.) KOCH A.: Az erdélyrészi medencze harmadkori képződményei. — (10.) LŐRENTHEY I.: Jelentés az erdélyi Múzeum-Egylet megbizásában 1891 nyarán tett földtani kirándulásaimnak eredményeiről. — (11.) SÓBÁNYI Gy.: A törmelék-kúpok keletkezése. — (12.) PROHÁZKA WLAD. JOS.: Über fossile Creusien des mährischen, niederösterreichischen und kroatischen Miocän. — (13.) PROHÁZKA VLAD. JOS.: Ein Beitrag zur Kenntniss der Fauna des marinen Tegels und des überlagernden Sandsteines von Walbersdorf. — (14.) SCHRÖDT F.: Die Foraminiferenfauna des miocänen Molassesandsteines von Michelsberg unweit Hermannstadt. — (15.) BIELZ E. A.: Miocänes Petrefactenlager von Michelsberg	457
Magyarországra vonatkozó újabb irodalom	463

Társulati ügyek.

V. Szakülés 1897 november hó 3-án. — Elhunyt tag. — Uj tagok. — Előadások: 1. Dr. FRAAS EBERHADT: A bőrös ichtyosaurusok. — 2. Dr. HÖRNES RUDOLF: Adalékok a Bakony felső trias Megalodusainak ismeretéhez. — 3. BÖCKH HUGÓ: Ásványujdonság a Kis-Svábhegyről. — 4. Dr. TRAXLER LÁSZLÓ: a) Spongyilla gigantea n. sp. b) Spongyillatük a Balaton iszapjából. — 5. Dr. STAUB MÓRICZ: Phytopalæontologiai közlemények	466
VI. Szakülés 1897 december hó 1-én. — Tagajánlás. — Előadások. — 1. Dr. ILOSVAY LAJOS: A Balaton vizének chemiai elemzése. — 2. Dr. SCHMIDT	

	Lap
SÁNDOR: A gömb alkalmazása a kristályszámításban. — 3. KALECSINSZKY	
SÁNDOR: A kárpáti nyers petroleumok vizsgálata. — 4. HALAVÁTS GYULA:	
A domahidai őszállatmaradványok. — 5. Dr. L. LÓCZY LAJOS: Egy sajátosság	
alakú concretio	468
Választmányi ülés 1897 november 3-án	470
Választmányi ülés 1897 december 2-án	471
Hivatalos közlemények a m. kir. Földtani Intézetből.....	472
Hirdetés.....	472

INHALTSVERZEICHNISS DES SUPPLEMENTES.

Abhandlungen:

	Seite
PAPP K.: Das eocäne Becken von Fornia im Vértes. (Mit einer Karte und Tafel)	473
MOESZ G.: Calcit und Baryt von Körösmező. (Mit einer Tafel)	495

Literatur.

(8.) KOCH A.: Die Tertiärbildungen des Beckens der siebenbürgischen Landes- theile. — (9.) LÖRENTHEY E.: Bericht über die Resultate meiner geologischen Excursionen im Sommer 1891.	504
--	-----

Gesellschaftsberichte.

V. Vortrags-sitzung am 3. November 1897	508
VI. Vortrags-sitzung am 1. Dezember 1897	510
Sitzung des Ausschusses am 3. November und 1. Dezember 1897	512
Ämtliche Mittheilungen aus der kgl. ung. geolog. Anstalt.....	512

NYILVÁNOS NYUGTATÓ

az 1897 október 20-ikától az 1897 december 31-ikéig bezárólag.

Hátralékos tagdíjukat lefizették:

dr. Posewitz Tivadar, Kalecsinszky Sándor Budapesten (1896).

Tagsági díjukat lefizették 1897-re:

a) *Budapesti rendes tagok:* Adda Kálmán, Fillinger Károly, Gesell Sándor, Nagy László, dr. Pálffy Mór, T. Roth Lajos, Wagner Vilmos.

b) *Vidéki rendes tagok:* Alexy György Zalathnán, dr. Ágh Timót Pécsent, Bertalan Alajos Mernyén, Beutl Engelbrecht Nadrágon, Biebel János Oraviczán, Búza János Sárospatakon, Csató János Nagyenyeden, Derzsi K. Ferencz Szentesen, Eichel Lipót Tokodon, Fritz Pál Rónaszéken, Glanzer Gyula Baranya Szabolcson, Glos Arthur Csízen, Gombossy János Besztercebányán, Gothárd Jenő Herényen, Gy. Gyürky Gyula Ózdon, Hesky János Zalathnán, Hudoba Gusztáv Nagyhányán, ifj. Jahn Vilmos Nadrágon, Jelinek Ernő Ózdon, Joós István Diósgyőrött, dr. Kanka

Károly Pozsonyban, Klekner László Bettlérén, Köllner Pál Brádon, Laczkó Dezső Veszprémben, Mihálydy István Bakony-Szt.-Lászlón, Péter János Pécssett, Poor János Nagy-Károlyban, Reich Henrik Aninán, Riegl Vilmos Aninán, Ruffiny Jenő Dobsinán, Schmidt Géza Salgó-Tarjánon, Schneider Gusztáv Dernön, Szellemy László Oláh-Láposbányán, Themák Ede Temesvárott, Tribus Antal Petrozsényben.

e) *A rendes tagok jogával bíró intézetek és egyesületek*: Brassói Bánya- és Kohó-Részvényegylet központi Igazgatósága Budapesten. — Esztergom város tanácsa. — Felsőmagyarországi Bánya-Polgárság Iglón. — M. kir. állami Főgynásium Makón. — Ó-Casinó Egerben. — Premontrei Főgymnasium Szombathelyen. — Ref. Főgymnasium Miskolczon. — Vasipar-Társulat Igazgatósága Nadrágon.

Tagsági díjukat lefizették 1898-ra :

Hollósy Jusztinián Kis-Czellen, Köllner Pál Brádon, Községi Iskolai Könyvtár Nagyváradon, dr. Zsilinszky Endre Békés-Csabán.

Előfizető díjukat lefizették 1897-re :

M. kir. Bánya- és Kohóhivatal Kapnikbányán. — M. kir. Bánya- és Kohóhivatal Felsőbányán. — Kir. Kath. Főgymnasium Selmecezen. — M. kir. Bányaiskola Felsőbányán. — M. kir. Bányaigazgatóság Nagybányán. — M. kir. Főreáliskola Nagyváradon.

Előfizető díjukat lefizették 1898-ra :

M. kir. Bányahivatal Körmöczön. — M. kir. Főbányahivatal Akna-Szlatinán (I-ső félévre). — M. kir. Sóbányahivatal Rónaszéken (I-ső félévre). — M. kir. Sóbányahivatal Sugatagon (I-ső félévre). — M. kir. Bányaigazgatóság Selmecezbányán. — M. kir. Gazdasági Tanintézet Keszthelyen.

Oklevéldíjat fizetett :

Laczkó Dezső Veszprémben.

Kelt Budapesten, 1897 december 31-én.

Dr. STAUB MÓRICZ,
e. titkár.

A Magyarhoni Földtani Társulat üléseinek sorrendje 1898-ban.

Januárius 5-én szakülés.	Május 4-én szakülés.
Februárius 9-én <u>közgyűlés</u> .	Junius 1-én szakülés.
Márczius 2-án szakülés.	November 9-én szakülés.
Április 6-án szakülés.	Deczember 7-én szakülés.

Szerdán délután 5 órakor

a magyar tud. egyetem ásványtani intézetében (VIII., Muzeum-körut 4.)

Julius, augusztus, szeptember és október hónapokban nem tartatnak szakülések.

Titkári hivatal: V., Földmivvelésügyi m. kir. min. palotája, I. em. 52. szám.